

Vài Nét Chòm Phá Chân Dung Mọt Nghĩ Sĩ, Lam Phụng

Tác Giả: Ly Châu

Thứ Ba, 14 Tháng 12 Năm 2010 18:48

Thòm lũng là khoảnh khốc thời gian tiếng nói con tim vang vọng nhu nhũt.

Hay nói mọt cách triết lý hèn nhứt triết gia Heidegger, “kể niếm thòm làm ta đau khổ vì sự gợn gũi nhúng gì đã xa cách”. Nếu hai nhứt xét trên phân nhứt đúng phân nào tâm thức và cuộc đời con người thì có lẽ không sai lầm với nhứt sĩ Lam Phụng. Đời với người nghĩ sĩ này dường như trên phân nhứt a thời gian của mọt ngày ở trên đời là sự vắng mặt thòm lũng. Trĩ đã sinh ra anh nhứt vỹ và người đời cũng may có mọt người nhứt anh vỹ, dành cho mọt đời người vĩ t nhứt đời ru đời.

Lam Phụng, tên thật Lâm Đình Phụng, sinh năm 1937 tại Rạch Giá, thòm cũng được biết qua tên thật Trần Kiên Giang. Mọt đời a phòm kinh tế trù phú, ruộng lúa mênh mông, biển khỉ lũng lũng và sông rạch giao lưu chòm chòm. Dân tình đôn hậu, hiếu khách nhúng đôi khi cũng biết lãng mọt đời sự c mùi mọt, mọt lòng. Lịch sự nam tử dân Việt nhúng ngày khỉ hoang, khai kinh, xã rạch thời vùng đời phèn đời lau sự phía của Nam nhứt Việt này cũng đã đời nhứt nhứt lòng người khách vĩ nhứt phòm lẽ xa thời m th nhĩ đời mọt tìm đời sự nhứt đời p hèn, khai phóng hèn qua thời văn ca dao Nam b:

Đời đi Rạch Giá, thòm quá sự nhứt nhứt,
Gió lay bông sự đời bu nhứt tái tê.

Sự chòm phát có sao nói vỹ, không bóng gió không đời đời a và đôi khi b gán cho là khỉ khỉ vì tròng vào của thòm b nhúng “Chàng h S” nếu chúng ta nghe nhúng nhứt già biết và tròng tình của mọt chàng trai quê Rạch Giá thời oán vĩ mọt cô thi nhứt nhứt ch Sài Gòn.

Ch Sài Gòn của đá, Ch Rạch Giá trắng xi-mon, Giã em nhứt nhứt vuông tròn, Anh vĩ xã sự ...h t còn ra vô

Nói thêm mọt chút về Rạch Giá. Trung tâm thành phố này thời Pháp thu của đời của g i là “Rạch

Giá Ville” và thòi Đò Nhò t Cò ng Hòa cò a ông Ngô Đình Diò m cũng đò c gò i là Châu Thành Rò ch Giá. Vò sau, qua đò t caò tò hành chánh đò c sò a là Thò Xã Rò ch Giá. Nò i đây có ngò chò do ngò i Pháp cò t lên là “Le Marché Central”, còn dân bòn đò a lò i quen gò i là Chò Nhà Lò ng – không hiò u tò i hình dáng ngò chò giò ng “chò c lò ng” hay kích thò c ngò chò có “bò dài” nên kò t hò p “nò a Ta, nò a Tây”, thay vì “Chò Nhà Dài” lò i gò i là “Chò Nhà Lò ng” (nò i trò i tò chò Pháp “long” có nghĩa là “dài”)? Đò c biò t Chò Nhà Lò ng Rò ch Giá đã có mọt thòi kò đò c coi nhò quán ghé bên đò ng , cò m hàng cháo chò cò a thi sĩ nò i tiò ng miò n Bò c là Nguyò n Bính trong nhò ng ngày dân tò c kháng Pháp vào thò p niên 1940 và lò u lò c vò miò n cò c Tây cò a phò ng Nam. Bò i cò nh và tâm tình cò a ngò i thi nhân đò t Bò c cò m ngò quê Nam viò t lên nhò ng dòng thò tuyò t tác:

Ngò i ò i buò n lò m mà không khóc
Mà vò n cò i qua chén rò rò này

...

Thà cò ò đây ngò i giò a chò
Uò ng say rò i gò i thò nhân ò i!

Nguyò n Bính đã ngò i giò a chò đò nhâm nhi, huò ng tình rò i tuôn thò nhò chò ào ào còn gì nò a! Giai thò i kò lò i có mọt lòn nò nhà thò thích rò u này đã cò p kè mọt môn sinh hò c nghò thi sĩ (sau thành danh là thi sĩ Kiên Giang Hà Huy Hà nò i tiò ng vò i bài thò “Hoa Trò ng Thòi Cài Trên Aó Tím”) đò uò ng rò u vò i ông trong “Chò Nhà Lò ng” tò i khi cò hai đò u say khò t. Đêm đó trò i mò a lò t phò t, hò ng chí làm sao không biò t mà cò hai thò y trò thi sĩ đò t dúi nhau tò i ngò qua đêm đò i mái hiên cò a mọt ngò đò n thò ông Nguyò n Trung Trò c, mọt vò anh hùng dân tò c đã bò giò c Pháp chò t đò u tò i chò Rò ch Giá vào năm 1868.

Và ngò i nhò c sĩ trò m lò ng và tài hoa, Lam Phò ng, sinh ra và lòn lên trên đò t Rò ch Giá hò n cũng qua nhò ng năm tháng tiêu dao, la cà quà bánh tò i ngò Nhà Lò ng Chò nhò ngò i thi sĩ viò n phò ng Nguyò n Bính?

Đò i sò ng trong âm nhò c cò a Lam Phò ng rò t là sôi nò i nò ng nòn và ò t át. Tuy nhiên, đò i sò ng gia đình và hôn nhân cò a anh-giò ng nhò tâm tính và phong thái cò a anh-rò t ò là trò m mò c, biò n yên sò ng lò ng. Nhò ng có “sóng ngò m” hay không thì lò i không đò c rõ? Nò u có thì chò c anh cũng hò ng hò t và đò i ánh đèn kia anh thắng hoa thành lò i ca và nò t nhò c! Đò c biò t anh “chính thò c” kò t hôn chò có mọt lòn n. Ngò i bòn đò i đó là nò kò ch sĩ Túy Hò ng, rò t nò i bò t trong nhò ng vai bi lò y, thò ng cò m trong nhiò u vò thò i kò ch trò c năm 1975 tò i quò c nò i cũng nhò sau này nò i hò i ngoò i. Nhò ng ngò i Viò t hò i ngoò i mê “phim bò” Đòi Loan, Hò ng Kông tin ý mọt chút chò c cũng nhò n ra tài chuyò n âm lò ng tiò ng cò a ngò i kò ch sĩ này trong vai nhò ng cô bé nhí nhò nh, ngò i thiò u nò bò tình phò hoò c bà mò chò ng rò c rò i. Đòi uyên ò ng nghò sĩ sinh

đồng c hai cháu gái Ánh Hồng và Ánh Loan. Vì mọt lý do thòm kín nào đó, nay nhòm sĩ Lam Phụng ng tòm giã biết ngòm i bòn đòm, “bòm đòm hòm a” Hoa Kòm sáng soi ánh đèn neon tròm ng toát đòm vòm lòm “chòm c nòm” Pháp quòm c, nòm i có nhòm ng nghòm sĩ sòm ng cô liêu trên căn gác rung rinh, hòm t hiu ánh đèn vàng qua song còm a, có sân ga xòm p xình nhòm ng đoàn tàu lui tòm i, và có nhòm ng Parisiens quanh năm ngòm gà ngòm gòm t, chòm choàng tòm nh đòm y sau hòm i còm tàu xé tan không gian mòm đòm c sòm ng khói. Anh Lam Phụng ng, mòm y chòm c năm tròm c, khi anh viết bài “Ngày Tòm Bòm t” anh đã làm xao xuyòm n bao con tim hòm c trò mòm ng mòm ng, mòm mòm , vào nhòm ng dịp liên hoan bãi tròm ng, anh có nghĩ ròm ng mòm y chòm c năm sau, anh sòm hát bài nhòm c đó cho chính anh trong buòm i phu thê chia tay?. Tòm ng lai đã thòm y tròm c, hay đòm nh mòm nh đòm c an bài?

òm uòm ...GIAI Đòm U Vòm NG Còm NGŨ CUNG

Ngòm i nghòm sĩ, nhòm t là nhòm ng nghòm sĩ sáng tác nhòm văn sĩ, hòm a sĩ, nhòm c sĩ...là nhòm ng con ngòm i đòm c biết có nhòm ng tâm hòm n phong phú và nhòm y còm m hòm n ngòm i thòm ng. Chòm mọt “duyên còm” hay “duyên ngòm” bòm t trùng “tòm n sòm tâm hòm n” còm a ngòm i nghòm sĩ đó xem nhòm khòm i phát – hay nói theo triết lý đòm o phòm t là khai tâm hay khai ngòm -mọt sòm nghiòm p văn chòm ng hay nghòm thuòm t còm a đòm i ngòm i nghòm sĩ đó. Văn hào Pháp Marcel Proust chòm vì “miòm ng bánh bông lan bên tách trà” mà viết nên còm danh tác đòm sòm “Đòm Tìm Thòm i Gian Đòm Mọt” (A la Recherche du Temps Perdu); và mòm i khi còm n khòm miòm ng bánh, nâng tách hòm p nhòm ngòm m nòm c trà là còm lòng xúc còm m ròm t rào... Nhòm c sĩ Lam Phụng ng cũng không đi ra ngoài thông lòm tòm ng tòm đó. Chòm t liòm u nguyên sòm -theo sòm thòm lòm còm a anh gòm n đây – là hình ò nh “ruòm ng lúa bao la, còm bay thòm ng cánh” trong khung còm nh ò m cúng, tuòm i vui còm a mùa gòm t lúa tòm i miòm n Nam. Hình ò nh cánh đòm ng lúa chín vàng ròm c trong nhòm ng ngày anh theo mòm chòm y loòm n tòm i Ròm ch Giá thòm i kòm toàn quòm c chòm ng Pháp đã tòm o nên ò n tòm ng sâu đòm m trong tâm hòm n còm a mọt còm u bé đòm sòm u đòm còm m. Nhòm ng rung còm m chân thành đó là chòm t liòm u nghòm thuòm t giúp còm u bé đòm c tròm i thòm ng phú cho thiên khòm i u âm nhòm c mòm y năm sau viết thành bài nhòm c “Khúc Ca Ngày Mùa”. Hòm t còm nh sinh đòm ng giã gòm o, xay lúa, vòm a lao đòm ng, vòm vui chòm i hát hò ròm n ròm đòm i ánh trắng, đã đòm c Lam Phụng ng ghi lòm i bòm ng mọt tòm tòm u vui nhòm n, lòm i ca lành mòm nh:

Kìa thôn quê đòm i ánh trắng vàng bát ngát. Ành trắng thanh chiòm u qua làng xòm xác. Chiều hòm n quê bao khúc ca yêu đòm i. Mòm ng trắng lên chúng ta cùng múa hát. ò c mong sao lúa hai mùa thòm ngát. Lúa vòm mang bao khúc ca tuyòm t vòm i... Hòm là hòm hòm , hòm lòm hòm lòm . Này anh em ò i! Giã cho thòm t đòm u, giã cho thòm t nhanh. Giã cho khéo kòm o trắng phai ròm i. Khoan hò khoan, tòm ng chày khua vang mãi trong đêm dài...

Vòm i Lam Phụng ng, Ròm ch Giá là nòm i chòm nhau còm t rúm, vui chòm i, hòm c hành và khôn lòm n. Bao kòm niòm m thân yêu đã bàn bòm c trong nhòm ng bài ca, ý nhòm c mà anh sáng tác suòm t trên lòm trình dài nghòm thuòm t. Nhòm ng ngày chòm a ly hòm ng tròm c năm 1975, bòm Ròm ch Giá lên sòm ng tòm i Sài Gòn mà

Vài Nét Chòm Phá Chân Dung Mọt Nghĩ Sĩ, Lam Phụng

Tác Giả: Ly Châu

Thứ Ba, 14 Tháng 12 Năm 2010 18:48

tim anh đã thò n thò c nò i sò u trong nhò c phò m “Kì p Tha Hò ò ng”:

Chiò u đi ì ng ì màn đêm dò n trôi. Bâng khuân vì gió đông đò n tim cô. Ngã mình nghe lá khô nhò ròi. Thò y lòng anh bò t cô đò n giò a ánh đèn kinh đô sáng soi...Giò đây đàn khóc, sò u chi đàn ò i! Lên vai cùng lê đôi gót tha hò ò ng...

Chò mò i tò giã miò n quê lên sò ng chò n thò thành không bao lâu, anh cũng đã “Xin Thò i Gian Qua Mau” ròi, và trong bài nhò c này, anh cũng đã trách cò mình sao vì chút ì i danh hò ò o cò a chò n phò n hoa đô hò i và vò i giã lia mái nhà xò a yêu đò u:

Cuò c đò i là hò ò o
Bôn ba chi xò ngò ò i
Khi mình còn đôi tay?

Nò i sò u xa quê hò ò ng cò a anh đã cao ngút nhò thò đó. Nói chi niò m đau mò t nò ò c trong trái tim nhò y cò m cò a nghò nhàn Lam Phò ò ng, nò i nò i lòng âm thò m cò a ngò ò i Lâm Đình Phò ng. Sau hò n mò t chò c năm lê đôi gót tha hò ò ng nò i xò ngò ò i, anh đã thò ng thiò t viò t nên nhò ng dòng nhò c trên “Đò ò ng Vò Quê Hò ò ng” đò nói lên tâm tò khò c khoò i cò a mò t con ngò ò i ì u vong biò t xò , ò ò c mong mò t ngày vò trên quê hò ò ng thanh bình.

Đò n bao giò trò vò Viò t Nam? Thẳm đò ng lúa vàng thẳm con đò chiò u xò a. Đò ò ng mòn quanh co ôm chân hàng tre thò m, nghe gió chiò u nhò đò a...quê hò ò ng ò i Viò t Nam nò ò c tôi. Tôi mong ngày vò tò ng phút ngò ò i ò i. Quê Hò ò ng tôi nò m cò nh biò n khò i, cho tôi tiò ng khóc tò khi chào đò i. Bây giò mình đã đôi nò i. Bây giò buò n ì m ngò ò i ò i!...

Nhò ì i mò t ngày hò p mò t tò t niên năm 1985 tò i trò i tò nò n Bataan, Phi Luò t Tân. Đò đóng góp cho buò i “liên hoan đò m bò c” cò a ngò ò i ì u dân trên đò ò ng tò nò n, chò có kò o bánh trà nò ò c, hai cô em gái quê Vĩnh Long cò a sông Tiò n, sông Hò u đã cò t lên tiò ng hát vò i khúc ca đó. Nghe chò a hò t bò n nhò c tò nhiên nò ò c mò t tôi tuôn ròi ì chã không cò m lòng đò ò c. Thú thò c trong giây phút tuôn ròi nò ò c mò t đó, tôi cò m thò y hò i mò c cò vì tò đò ng “nam nhi chi chí” sao ì i đò mò m lòng, mau nò ò c mò t nhò quò n thoa thò ò ng nò ! Quò thò c lúc ò y tôi không biò t bài nhò c đó tác giò là ai. Đò n khi qua sò ng trên xò ngò ò i mò i biò t đó là “con đò tin thò n” cò a thò n tò ò ng âm nhò c mình vò n ái mò t thuò thích nghe ngò ng vài dòng giò ng cò , năm bò y bài tân nhò c. Không dè bài nhò c “tò c tò ò i” vì nò i sò u vong quò c đó ì i là cò a anh Lam Phò ò ng.

Tâm thóc bén nhậy và ký ức sống bén cựa mọt cựa bé cách đây gần bốn mươi năm vẫn còn in đậm trong trí nhớ giờ đây đã khác xa – chuyển cũ nhũ, chuyển mới quên – hình ảnh mọt mọt cựa mọt thanh niên có dáng dấp dong dỏng và đĩnh trãi, đĩnh chĩnh nhà mọt ngườ i bốn lĩ xóm sát vách. Dãy phố 18 căn Xóm Chùa Bà Rạch Giá. Tôi nhớ không đợc rõ lĩm là đợc ng nhũ bà kợ mợ u (ngườ i Nam thợ ng gườ i là “má gh”) cựa thân mợ u ngườ i bốn tôi cũng là bà kợ mợ u cựa anh Lam Phụng, nhợ ng cợ hai ngườ i có cùng chung mọt bà kợ mợ u lĩ không liên hợ huyợ t thợ ng gì vớ i nhau. Và bà mợ ghợ này, khác vớ i thói thợ ng, rợ t hiợ n tợ và thợ ng yêu con chợ ng. Trí nhớ nhợ in cựa cựa bé 10 tuợ i, 11 tuợ i còn nhớ hôm đĩnh chĩnh nhà ngườ i bốn sát vách đợ, anh Lam Phụng mợ c chiợ c áo chim cò rợ n ri cợ c tay, đợ u chĩnh tếm có nhợ n “bánh lái” hợ i đợ a ra phía trợ c trán bợ ng “bợ -ri dẫn-tin” lợng cợng theo “mọt” thợ i trang thanh niên miợ n Nam nhợ ng năm 1950. Bà mợ ngườ i bốn lĩ xóm tợ thuợ ba bốn tuợ i cựa tôi tên là Trợ n Thợ Hoa, mà tôi gợ i là Bác Ba tợ tợ m bé. Nhợ c lĩ chợ c anh Lam Phụng còn nhớ. Cũng qua mọt ngườ i cựa (bên vợ) – Châu Đợ ng Hoài, mọt cợ sĩ quan cợ nh sát cợ a miợ n Nam trợ c năm 1975-là bốn quen biợ t nhiợ u vớ i Lam Phụng, tiợ t lợ thêm vớ i “bí mọt quợ c phòng” vợ lý lợ ch cựa “yợ n nhũ” Lam Phụng. Nhợ ng năm sinh sợ ng tợ i chợ Rạch Giá, anh Lam Phụng đợ c mọt ông đợ ng là nhà giáo Phan Văn Mợ, ngườ i đợ đào tợ o nhiợ u lợ p môn sinh tợ i trợ ng tiợ u hợ c Vĩnh Lợ c, bợ o bợ c cho ăn hợ c. Thợ y giáo Mợ cũng là thợ y hợ c cựa cựa Châu Đợ ng Hoài, nhợ qua mợ i liên hợ này nên đôi bên mợ i quen biợ t và chợ i thân vớ i nhau. Theo ngườ i cựa này bốn tính anh Lam Phụng rợ t ôn nhu, trợ m lợ ng. Tuy không bù lu bù loa nhợ mọt sợ thanh niên miợ n lợ c tợ nh đôi khi “ham nói” ào ào tợ i mợ c phiợ n bà con xung quanh, nhợ ng khi “tâm tình” anh rợ t chân thành hòa nhũ. Tôi còn nhớ lĩ kợ cựa mọt ngườ i thợ y giáo tiợ u hợ c – thợ y Ong Hợ ũ Thành, mọt ngườ i bốn hợ c cũ cựa anh Lam Phụng tợ i Rạch Giá cho biợ t “bợ n” Lam Phụng là ngườ i bốn hợ c hiợ n lành, ít nói nhợ t lợ p, đợ a ngườ i trong lợ p “mọt mình mọt chợ” trợ m mọt nhợ ông thợ y tu nhợ p tợ nh. Gợ n đợy, tình cợ tôi cũng đợ c đợ p tiợ p anh chợ Mai Thanh Xuân ghé nhà chợ i-anh Mai Thanh Xuân là trợ ng nam cựa cựa Mai Thợ Truyợ n, mọt nhân sĩ khợ kính cựa a miợ n Nam-và anh chợ kợ lợ i qua cựa u chuyợ n “bàn tronợ” chợ chén là nhợ ng năm hai anh chợ chợ a tái đợ nh cợ tợ i California, thợ ng gợ p anh Lam Phụng viợ ng quán ăn “Đào Viên” tợ i Paris lúc nào cũng thợ y anh đợ y đi “solo” tìm ngườ i đợ quán gợ c thanh vợ ng, âm thợ m đợ n, âm thợ m ngườ i bên ly cà phê đợ ng, rợ i cũng âm thợ m đợ... Nói vợ âm nhợ c và đợ ng hợ ng sáng tác cựa nhợ c sĩ Lam Phụng đợ ng nhợ ít đợ c ai nói tợ i, ngoài mọt hai bài viợ t ngườ n cựa nhà văn Duyên Anh. Điợ m hay nhợ t chợ t lợ c đợ c tợ nhợ ng dòng chợ nghĩa cựa nhà văn kợ tài Duyên Anh khi ông viợ t vợ con ngườ i và âm nhợ c Lam Phụng là sợ so sánh vớ i nhân vợ t Kiợ u Nguyợ t Nga và nợ i dung tác phợ m Lợ c Vân Tiên cựa cựa Nguyợ n Đĩnh Chiợ u, thợ ng đợ c dân Nam gợ i tợ t là cợ Đợ Chiợ u. Đợ o nghĩa cao đợ p nhợ t mà cợ Đợ Chiợ u muợ n nêu lên và ký thác trong Lợ c Vân Tiên là:

Trái thợ i trung hiợ u làm đợ u
 Gái thợ i tiợ t hợ nh là câu trau mình.

“Hợ i thợ” trong Lợ c Vân Tiên phợ n phợ t âm hợ ng u trợ m, thợ ng thiợ t nhợ tiợ ng đàn bợ u đợ c huyợ n cợ m. Thợ Cợ Đợ Chiợ u đợ c ngậm hay đợ c lên vớ i đợ m đàn bợ u là sợ phợ i hợ p lý tợ ng,

Vài nét Chòm Phá Chân Dung Mọt Nghĩ Sĩ, Lam Phụng

Tác Giả: Ly Châu

Thứ Ba, 14 Tháng 12 Năm 2010 18:48

nhỏ số tiếng hợp của chim loan sánh cùng chim phụng. “Hội thi” của tuồng thê Lữ c Vân Tiên đợc coi nh “ch âm” hình thành giai điệu “vng c” đợc đáo của nh c mi n Nam, nói rõ h n, của ca nh c mi n Lữ c T nh. Sinh ra và lớn lên trong điệu ru con bng th “Vân Tiên” của m hi n, qua “sáu câu vng c” ru em của ng i ch , do đó “hội nh c” của Lam Phụng có phng ph t giai điệu vng c ngũ cung cũng là đợng nhiên.

Không ít ng i nghe mọt số bài nh c của anh Lam Phụng đã bu t mi ng th t lên, “sao nghe gi ng c i l ng quá!” Không sai chút nào gi ng nh ch “c i l ng” không hi u theo nghĩa “r ti n” trong nghĩa bóng. Th nghe qua cái bài nh c của anh, nh Chuy n Đò Vĩ Tuy n, Tình C Đò, Chi u Hoang V ng, Đền Khuya, R ng X a, Duyên Kíp...s th m đ nh đợc ngay “h i” vng c trong âm nh c Lam Phụng.

Theo nh c sĩ lão thành Ph m Duy, qua cuốn sách biên khảo mang t a đ “Đợc Kh o V Dân Nh c Mi n Nam” thì t i Vĩnh Long, vào kho ng nh ng năm 1920, đã hình thành mọt lo i nh c gi i là “nh c tài t” mà ng i đã dành nhi u thì gi , ti n của đ xây đng và phát tri n là ông Tr n Quang Qu n, mọt công ch c đã sáng tác mọt số bài nh c tài t có tên r t h p đ n nh , Hi p Đi p Xuyên Hoa (Đàn B m Hút Nh y Hoa), Kim Oanh Tr ch Li u (Chim Oanh)